

KUNSTSCHILDER P. N. BOEL

Voorzitter van de jubilerende Oostendse Kunstkring

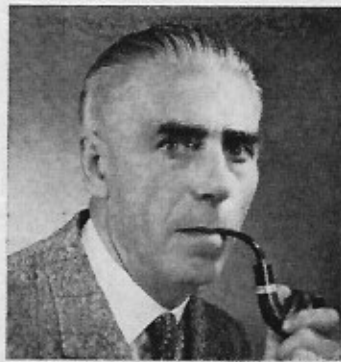
Het is op de stichtingsvergadering van de Bond der Limburgers, Afdeling Oostende, dat we voor het eerst kunstschilder Pieter Nico Boel hebben ontmoet. Het stichten van bonden zit hem voorzeker in het bloed, vermits hij ook stichtend lid is geweest van de Oostendse kunstkring, waarvan hij nu de gerespecteerde voorzitter is.

Maar dat brengt ons meer dan vijftig jaar achteruit in de tijd. Het is in 1889 dat P. N. Boel werd geboren te Maastricht, in Hollands Limburg dat meer medevoelt met de zuidelijke dan met de noordelijke Nederlanden; hij was de jongste van een kinderrijk gezin. Pas vijftien geworden, reist hij zijn broer Louis achterna die te Luik en te Brugge Academie gevolgd had en zich als decorateur gevestigd had te Oostende, omdat men van schilderkunst alleen moeilijk kan bestaan. P. N. Boel had wel reeds wat Academie gedaan te Maastricht, maar de beslissende opleiding kreeg hij nu van zijn broer, de vader van de jonge en reeds zeer bekende schilder Maurits Boel. Van huize uit waren de Boels niet speciaal op een kunstloopbaan voorbereid geworden, tenzij men geloven moet aan een atavisme, waarvan een voorvader uit het begin der achttiende eeuw het uitgangspunt zou zijn; hij ook verliet Maastricht en vestigde zich te Antwerpen, waar het Museum van Schone Kunsten nog een Binnenhuis-tafereel bewaart dat de naamtekening Boel draagt.

In die tijd hadden de Oostendse kunstenaars geen de minste kans ter plaatse te exposeren. De Kursaal bleef voor hen gesloten. Het is om hierin verandering te brengen, dat de dynamische Jan de Clerck in 1908 zijn collegas verenigde in een Kunstkring, aan wie men niet verder toegang kon weigeren toen de Gouverneur der Provincie zelf het Erevoorzitterschap van de kring aanvaardde. Van de stichtende leden zijn er maar twee meer in leven: Jan de Clerck en P. N. Boel. Vóór 1914 werden

reeds heel wat tentoonstellingen gehouden, waar de leden hun werken, na selectie, exposeerden. Na de eerste oorlog ging men voort met de tentoonstellingen binnen of buiten de stad; ook deed men zijn best om de maandelijkse samenkomsten in ere te houden. Na de laatste oorlog kon de Clerck het voorzitterschap, wegens zijn gezondheidstoestand niet meer waarnemen en Louis Boel werd voorzitter tot 1949, het jaar van zijn dood. Korte tijd nadien werd dan P. N. Boel verkozen; hij had lange jaren te Raversijde gewoond, maar hij had zijn woning moeten verlaten en beleefde het dat de Duitsers het huis totaal leegplunderden; sedertdien woonde hij te Oostende zelf en kon er dus gemakkelijker het kunstleven volgen.

De taak van een voorzitter is niet altijd een gemakkelijke, zo vertelt hij ons. De jaarlijkse tentoonstelling geeft steeds opnieuw aanleiding tot veel gezeur en gepruttel. Er mag niets geëxposeerd worden wat niet goed is: daarover is iedereen het natuurlijk eens. Maar wat is goed? Het traditionele volgens sommigen, het extravagante volgens anderen, het werk van kunstenaars met een gevestigde naam volgens weer anderen; een vreemde selectieheer aanduiden brengt ook geen oplossing, want niets is zo tegenstrijdig als het oordeel van de kunstcompetenties... vooral als het gaat over een kunstenaar die nog onbekend is. En zo komt het dat volgens

de leden de selectie altijd, hetzij te streng is, hetzij te weinig streng, hetzij beiden samen. Het is tenslotte begrijpelijk dat deze tegenstellingen zich nogal scherp stellen, want dergelijke selecties kunnen een levensbelang hebben voor de artisten. De voorzitter is melancholisch gestemd als hij daarover spreekt en we begrijpen hem zeer goed; wij verwonderen er ons over dat de kunstkring nu toch reeds vijftig jaar stand houdt en een zestigtal leden telt.

Dat verdient gevierd te worden. Daarom plant de voorzitter voor de maand augustus, naast diverse academische plechtigheden, een grootse tentoonstelling. Een eerste selectie zal een retrospectieve zijn van het werk der overleden of nog levende stichtende leden. In de tweede secte zullen de tegenwoordige leden exposeren (schilderkunst, beeldhouwkunst en toegepaste kunst). In het huidig bestuurscomité zetelen naast voorzitter Boel, de heren Bays, Hagers, Lust en Vande Velde. Jan de Clerck en P. N. Boel zijn de enige nog levende stichtende leden. Ongetwijfeld zullen de andere kunstenaarsverenigingen zich aansluiten bij de viering van de Oostendse kunstkring.

Maar daarmee werd nog niets gezegd over het eigen werk van de voorzitter. Hoe zullen we het aan boord leggen om hem zijn opvattingen te vragen? Zij zijn overigens duidelijk genoeg voor wie een blik werpt op de muren van zijn living. We besluiten met een voorzichtig en toch gevaarlijk vraagje te beginnen:

— Welke artist bewondert ge het meest en beschouwt ge als uw ideaal? Na wat aarzelen komt het antwoord:

— *Emiel Claus... Daar houd ik veel van. Men is nu bevooroordeeldheid begonnen hem systematisch af te breken. Maar dat is onrechtvaardig. Het was een groot schilder.*

Het antwoord is alleszins rechtzinnig, want het vraagt moed voor een schilder in 1957 te bekennen dat hij onze grote impressionist bewondert boven alle andere kunstenaars dezer eeuw.

— Wat verlangt U in uw werk te leggen?

— *Ik ben voor de zuivere kleuren, ongemengd; ik werk meest met het mes. Ik wil de natuur weergeven.*

Maar is dit niet een ketterij; kunst, die de natuur wil weergeven! Onze hedendaagse kunstinkwisitoren zullen U radbraken en vierendelen en aan de algemene verachting overleveren.

— En de vele tegenstrijdige stromingen van de hedendaagse kunst hebben U nooit aangelokt?

— *Nee; waarom zou ik moeten veranderen? Er is niets zo schoon als de natuur.*

— Maar als ge de schilderkunst zo opvat dan zoudt ge toch beter aan fotografie doen; er zijn tegenwoordig uiterst nauwkeurige apparaten...

— *Ja, maar ik bedoel niet de natuur zo maar getrouw na te bootsen, zonder meer; ik wil er mijn eigen visie van geven; gelijk Claus dat deed.*

We zullen hem niet kunnen overpraten; laten we nog eens met een venijnig en gemeen vraagje proberen:

— Me dunkt dat zulks geen schilderkunst is; het is ten hoogste decoratief werk. Het zijn toch de picturale waarden, die tellen; al de rest...

— *Volgens mij is de abstracte kunst veeleer decoratie; zij is uitstekend geschikt voor behangselpapier of tapijten. Tegenwoordig zijn er honderden schilders die er maar op los schilderen en alles best weten, maar van de stijl weinig kennen. Vroeger was dat zo niet: men moest zijn meesterschap bewezen hebben en weinigen werden erkend. Nu meent de eerste de beste snotneus dat hij een genie is... en men gelooft hem, als hij maar excentriciteiten uitbaalt.*

P. N. Boel heeft inderdaad een kunst gekozen zonder pretentie voor mensen zonder pretentie. Hij heeft zich veertig jaren geleden niet aangesloten bij ergens een groep luidruchtige ruitenbrekers; hij heeft geen ambitieuze journalisten aangeklampt om met hen op een rommelig atelier te praten over Schopenhauer, Freud en Dada; hij heeft geen spektakel gemaakt bij rijke lieden, of compassie gevraagd voor de misère van het kunstenaarsbestaan; hij heeft geen enkele der gebruikelijke middelen aangewend om naam te verwerven. Hij heeft rustig zijn stijl van decorateur uitgeoefend, die hem toeliet voor de rest op het gebied van de kunst ongestoord te werken zoals hij het zelf goed vond.

Het is in die lijn dat zijn werk ligt. Voor hem is blauw blauw, geel is geel, en groen is groen. Een deel van dit oeuvre, voor zo ver wij hebben kunnen oordelen uit wat kon bezichtigd worden, is voornamelijk in de donkere en sombere kleuren gehouden; somber is het water van de stroom te Rotterdam; somber ook de zee bij de terugkeer der oorlogsbodem; somber is de lucht van zijn Kempisch landschap. De werken der laatste jaren schijnen integendeel helderder en lichter opgevat; het zijn landschappen uit de Vlaamse ardenen en uit de polderstreek. Ook al is het moeilijk in dit genre veel originaliteit aan de dag te leggen, toch blijft hij trouw aan zijn opvatting: de natuur uitbeelden, beladen met de intensiteit van zijn eigen gevoel.